

27	Književnik (dramatik, esejist, pesnik, pisatelj)	KNJIG/U PRIZ	<p>najmanj dve eno objavljene ali objavljeno prozno; ali esejistični; knjižni deli; izvorno napisani v slovenskem jeziku ali prva objava v slovenskem jeziku (prva izdaja) v tiskani ali digitalni obliki (ed tega najmanj ena objavljena pri založbi) in najmanj 5 krajših proznih ali esejističnih del, objavljenih v referenčnih knjižnih ali revijalnih izdajah ter elektronskih, radijskih ali televizijskih medijih in vključenost v antologijo v slovenskem ali tujem jeziku ali najmanj dve ena objavljena samostojni pesniški zbirki, izvorno napisani v slovenskem jeziku ali prva objava v slovenskem jeziku (prva izdaja) v tiskani ali digitalni obliki (ed tega najmanj ena objavljena pri založbi) in najmanj 10 objav v referenčnih knjižnih in revijalnih izdajah ter elektronskih medijih in vključenost v antologijo v slovenskem ali tujem jeziku; ali najmanj 23 v tiskani ali digitalni obliki ali radijskem in televizijskem mediju objavljeni dramski deli v slovenskem jeziku, ali najmanj 2 novo uprizorjeni/izvedeni dramski deli na domačih ali tujih odrih (javni zavodi, nevladne organizacije) ali najmanj tri javno objavljene radijske igre.</p>	30	<p>odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela - referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike...) ali priporočila stanovskih društev ali stroke ter nagrade (državne nagrade na področju kulture; nagrade, ki jih podeljujejo stanovska društva; druge slovenske ali mednarodne nagrade in priznanja)</p> <p>aktualnost, prepoznavnost in pomembnost dela samozaposlenega v domačem in/ali mednarodnem prostoru (uprizoritve dram doma in v tujini na referenčnih odrih in prizoriščih, referenčnost izdajatelja/medija, v katerem avtor objavlja svoja dela oz. referenčnost gledališča, v katerem so dela uprizorjena, nastopi doma in v tujini na strokovnih srečanjih in drugih s področjem povezanih dogodkih, literarna publicistika)</p> <p>pomen dela samozaposlenega za razvoj/ujeljavitev poklica oz. področja</p>	30	
				10			<p>Komentar [B1]: vključenost v antologijo naj se šteje pod »prepoznavnost in pomembnost dela«</p>
47	Prevajalec v slovenski jezik in iz slovenskega jezika v tuj jezik (literarna, humanistična, družboslovna in esejistična dela ter filmi)	AV/ KNJIG/	<p>prevodi najmanj 5 literarnih, humanističnih, družboslovnih in esejističnih besedil, objavljeni kot monografije ali deli monografij v tiskani ali digitalni obliki ali v referenčnih revijalnih izdajah in elektronskih medijih v skupnem obsegu vsaj 50 AP ali 2000 verzov, ali najmanj 3 objavljeni/uprizorjeni prevodi gledaliških/opernih/lutkovnih del oz. radijskih/televizijskih iger, ali prevodi najmanj 60 filmov, vključno s celovečernimi, televizijskimi, igranimi in animiranimi filmi, dokumentarnimi in poljudnoznanstvenimi oddajami (1 celovečerni film nadomesti 2 avdivizualni deli)</p>	30	<p>odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela - referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike...) ali priporočila stanovskih društev ali stroke, nagrade (državne nagrade na področju kulture; nagrade, ki jih podeljujejo stanovska društva; druge slovenske ali mednarodne nagrade in priznanja)</p> <p>aktualnost in prepoznavnost dela samozaposlenega v domačem in/ali mednarodnem prostoru (kvaliteta izvedbe oz. opravljenega dela) ter pomen dela samozaposlenega za razvoj/ujeljavitev poklica oz. področja: sodelovanje na strokovnih srečanjih in drugih z dejavnostjo povezanih referenčnih dogodkih, publiciranje člankov, ki se nanašajo na stroko, referenčnost izdajatelja /medija</p>	20	<p>Komentar [B4]: za vrednotenje obsega je bolj merodajno število prevedenih avtorskih pol oziroma verzov kot pa število izdanih knjig</p>
				50		<p>Komentar [B5]: najmanj 5 samostojnih knjig v prevodu ali najmanj skupni obseg 50 AP oziroma 2000 verzov</p>	

Komentar [B1]: vključenost v antologijo naj se šteje pod »prepoznavnost in pomembnost dela«

Komentar [B2]: vključenost v antologijo naj se šteje pod »prepoznavnost in pomembnost dela«

Komentar [B3]: dikcija je ostala v dvojini.

Komentar [B4]: za vrednotenje obsega je bolj merodajno število prevedenih avtorskih pol oziroma verzov kot pa število izdanih knjig

Komentar [B5]: najmanj 5 samostojnih knjig v prevodu ali najmanj skupni obseg 50 AP oziroma 2000 verzov

57	Urednik (redaktor)	KNJIG	ureditev/redakcija najmanj 15 samostojnih knjižnih del s področja leposlovja, humanistike, družboslovja, esejistike in umetnosti objavljenih v tiskani ali digitalni obliki ali v radijskem in televizijskem mediju, ali kontinuirano urejanje/redakcija tiskane ali spletne literarne, humanistične ali umetnostne revije, ki izhaja v tiskani izdaji najmanj dvakrat letno v obsegu najmanj 16 AP oz. ki kot spletna revija vključuje javno dostopnost avtorskih del vsaj desetih avtorjev s področja leposlovja, humanistike, esejistike in umetnosti na letni ravni	30	odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela - referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike...) ali priporočila stanovskih društev ali stroke, nagrade (državne nagrade na področju kulture; nagrade, ki jih podeljujejo stanovska društva; druge slovenske ali mednarodne nagrade in priznanja)	20
					aktualnost in prepoznavnost dela samozaposlenega v domačem in/ali mednarodnem prostoru (kvaliteta izvedbe oz. opravljenega dela, izvirnost v vsebinskem in medijskem pristopu) ter pomen dela samozaposlenega za razvoj/uveljavitev poklica oz. področja	40
					pomen dela samozaposlenega za razvoj/uveljavitev poklica oz. področja	10
3	Kritik/recenzent	VSA	najmanj 40 strokovnih ocen v obsegu najmanj 2000 znakov vsaka ali najmanj 10 daljših kritičnih ocen v skupnem obsegu najmanj 60.000 znakov, objavljenih v referenčnih knjižnih in revijalnih tiskanih ali digitalnih izdajah ali radijskem in televizijskem mediju, ali 4 spremne študije k leposlovnim/strokovnim publikacijam ali 2 monografski deli oziroma 3 uredništva strokovne monografije ali triletno selektorstvo referenčnega festivala	30	odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela – referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike ...) ali priporočila stanovskih društev ali stroke	10
					izkazana strokovnost delovnih referenc in izkazana strokovnost delovnih referenc in referenčnost medija referenčnost izdajatelja tiskanih, digitalnih medijev ali radijskih in televizijskih medijev	20
					profesionalni prispevek na področju ter pomen dela za razvoj in uveljavitev poklica (aktivna udeležba na kritičnih simpozijih in drugih posvetih znotraj stroke, strokovno moderiranje literarnih in z literaturo in humanistiko povezanih dogodkov)	40

Oblikovano: Pisava: (Privzeto) Arial, 8 pt

35	Lektor (gledališki lektor)	UPRIZ/KNJIG/ AV	UPRIZ: opravljeno lektorsko delo v javno predstavljenih vsaj 6 produkcijah na področju uprizorivene umetnosti v JZ ali NVO na področju kulture KNJIGA: najmanj 8 lektor objavljenih samostojnih tiskanih ali digitalnih knjižnih del, ali več lektor literarnih, humanističnih, družboslovnih ali umetnostnih besedil, objavljenih v tiskanih ali spletnih revijah ter drugih referenčnih tiskanih ali elektronskih medijih, v skupnem obsegu najmanj 50 AP AV: lektoriranje avdiovizualnih kulturnih vsebin ali filmov (za podnaslavljanje ali sinhronizacijo) v skupnem obsegu najmanj 75 AP ali 170 ur programa	30	odzivi strokovne javnosti (odmevnost izvedbe/opravljenega dela - referenčne medijske objave, npr. publicistične ocene, strokovne kritike...) ali priporočila stanovskih društev ali stroke	10
					aktualnost, prepoznavnost in pomembnost dela samozaposlenega v domačem in/ali mednarodnem prostoru (kvaliteta opravljenega dela, referenčnost samozaposlenega oz. njegovega dela, referenčnost producenta/izdajatelja/medija/projekta, pri katerem je samozaposleni sodeloval oz. sodeluje)	40
					pomen dela samozaposlenega za razvoj/uveljavitev poklica oz. področja	20

DODATNI PREDLOGI, RAZLAGE IN OPOMBE

1. Društvo slovenskih pisateljev (DSP) zahteva in stoji na stališču da:

bi morala *Uredba o samozaposlenih v kulturi* poklice, ki ustvarjajo avtorska dela (kakor so leta opredeljena v ZASP) ter vrednotenje takih poklicev, obravnavati drugače oz. ločeno od ostalih, tki. »podpornih« poklicev. Tudi v primeru interdisciplinarnosti bi, v kolikor bi avtor izpolnjeval pogoje za umetniški poklic, še vedno za preživetje moral opravljati tudi podporni poklic, vendar pa bi lahko prispevke pridobil iz naslova avtorske dejavnosti.

Ne glede na to, da so vsi poklici v kulturi prepleteni namreč nimajo in ne morejo imeti vsi statusa avtorskega dela. Ločeno vrednotenje del, ki jih ustvarijo avtorji (denimo književniki, skladatelji, slikarji, kantavtorji,...) od tistih, ki nimajo značaja in značilnosti avtorskega dela, ima svojo podlago oziroma paralelo tudi v primerjalni klasifikaciji plačnih razredov v institucijah.

Glede na naraščajoče število v razvidu klasificiranih poklicev, pri katerih je za mnoge med njimi tudi iluzorno pričakovati, da bodo zmogli zadostiti kriterijem medijske referenčnosti, saj niti idealno kulturno osveščeni mediji (kakršnih imamo vedno manj) tako velikega števila poklicev ne bi zmogli vrednotiti in pokrivati, bi bilo tudi smiselno, da bi se kriteriji »vrhunskosti« diferencirali. Nekateri poklici v klasifikaciji so povsem tehnične narave (kako naj, razen v primeru slabega dela, medijske reference pričakujejo npr. lektor, napovedovalec, snemalec, kinooperater?)

Z diferenciranim pristopom bi preprečili tudi preveliko osredotočenost vsakega izmed številnih poklicov v razvidu na zgolj pridobivanje zunanjih referenc, saj je vloga mnogih podpornih poklicev ni namenjena medijski prepoznavnosti, ampak je namenjena ravno temu, da ustvari reference avtorskim poklicem.

Pri tem stališču se opiramo tudi na dejstvo, da tki. »status samozaposlenega v kulturi« v osnovi izhaja iz »statusa svobodnega umetnika« in je bil torej že v osnovi namenjen zaščiti tistih poklicev, za katere v institucijah ni mogoče najti ustreznih delovnih mest oziroma le-ta ne obstajajo. Pisatelj, slikar, skladatelj, književni prevajalec ali literarni kritik namreč ne morejo biti zaposleni pod takim nazivom, ampak imajo lahko le službo drugega tipa, ki jim ne omogoča neposrednega opravljanja njihovega dela; medtem ko so in bi številni drugi poklici, ki so se medtem uvrstili v razvid samozaposlenih v kulturi, v resnici spadali v institucije, a se zaradi sodobne prekarizacije na trgu dela, podhranjenosti institucij in drugih dejavnikov vse bolj množično uvrščajo med poklice, ki jih pokriva Ministrstvo za kulturo. Glede na razvoj situacije se DSP tudi v okviru razprave o novi uredbi zato smiselno upira temu, da bi vsi poklici nenadoma spadali »v isti koš«, tako pa menijo tudi nekatere druge stanovske organizacije.

Če se omenjena težava ne bo uredila, bo sčasoma tudi samo Ministrstvo moralo ugotoviti, da bo prihajajo do neslutnih težav pri obvladovanju modela, kakršnega trenutno še zagovarja. Celotno javno mnenje bo zaradi naraščajoče nepreglednosti morda vedno bolj nenaklonjeno strošku Kulturnega ministrstva za ta nediferencirani amalgam. V izogib mešanju pojmov bi se bilo torej potrebno vrniti k prvotni namembnosti uredbe, ter spremembe, ki jih prinaša razvoj razmer vkomponirati strukturirano, ne pa se delati, kot da se spremembe prvotnega modela niso zgodile.

2. Društvo slovenskih pisateljev (DSP) predlaga:

- da se poklic »Dramatik« uvrsti med deficitarne poklice.

Ker poklicnih dramatikov s tem statusom skorajda ni, je DSP mnenja, da ta poklic spada med deficitarne.

- da se poklic »Lektor« uvrsti med podporne poklice, saj tu ni mogoče govoriti o nagradah, referencah in medijski odmevnosti.

3. Posamezne razlage in utemeljitve:

- DSP meni, da je pogoj, ki zahteva izdajo dveh avtorskih knjig v petletnem obdobju (na primer dveh romanov, dveh pesniških zbirk) v nasprotju s sistemom štiriletnih obdobja načrtovanja izdaj pri založbah: dve (2) izdani deli na pet let bosta lahko bolj izjemna kot pravilo. V izogib temu, da bi se zaradi ohranitve statusa pojavljalo vedno večje število samozaložb, kar bi razvrednotilo avtorsko delo, se DSP zavzema za to, da bi eno izdano književno delo zadovoljilo kriterij obsega. V preteklosti poznamo in lahko naštejemo celo vrsto vrhunskih ustvarjalcev, ki so trajno prispevali v zakladnico slovenske književnosti, ki ne bi izpolnili tega kvantitativnega pogoja. DSP meni, da je vztrajanje na kriteriju kvantitete namesto kvalitete popolnoma napačen pristop, ki bo vrhunski književnosti povzročil nesporno škodo. Avtor že tako ali tako ne more preživeti z izdajo ene same knjige na pet let, vendar pa ga sistem vpisa v razvid ne sme še dodatno siliti v hiperprodukcijo.

- DSP meni, da bi bilo potrebno pogoj vključenosti posameznega književnika v antologijo ali antologije šteti v kategorijo referenc za petletno obdobje, ne pa v kategorijo »Minimalni obseg«. Mogoče je namreč, da avtor izpolnjuje pogoj vključenosti v antologije v katerem od preteklih obdobj, ne pa ravno v zadevni »petletki« (a lahko svojo vrhunskost in prepoznavnost dokaže drugače), po drugi strani pa je mogoč tudi obraten primer, namreč da bi avtor v zadevni »petletki« pridobil veliko število antologijskih objav, a mu v primeru, da bi se le-te štejele le v nujni del obsega, to ne bi prineslo zasluženih točk za prepoznavnost v domačem in mednarodnem prostoru.

- Pogoj pri statusu književnika je, da je delo izvirno napisano v slovenskem jeziku, vendar v Sloveniji živi nekaj književnic in književnikov, ki izvirnike pišejo v svojih maternih jezikih in ne v slovenščini, nekateri so tudi člani DSP, na primer Erica Johnson Debeljak, Lidija Dimkova, obe imata status avtorice in prevajalke... glede na omenjeni pogoj bi verjetno prvi status izgubila, pogoj je namreč v novi klasifikaciji spremenjen. DSP meni, da se je, v izogib diskriminatornosti do tujejezičnih književnikov, ki živijo v Sloveniji, potrebno vrniti k dikciji iz prejšnje uredbe, ki se glasi:

najmanj ena objavljena samostojna pesniška zbirka, izvirno napisana v slovenskem jeziku ali prva objava v slovenskem jeziku (prva izdaja) v tiskani ali digitalni obliki

najmanj eno samostojno objavljeno prozno ali esejično knjižno delo, izvirno napisano v slovenskem jeziku ali prva objava v slovenskem jeziku (prva izdaja) v tiskani ali digitalni obliki

- Društvo slovenskih književnih prevajalcev (DSKP) meni, da kriterij števila knjižno objavljenih del za vrednotenje obsega dela posameznega književnega prevajalca ni vedno primeren kriterij vrednotenja. Bolj primerno je ohraniti le kriterij števila avtorskih pol, saj le-

ta bolj relevantno odraža obseg opravljenega dela. Če prevajalec v zahtevanem obdobju prevede daljše delo (primer: ponovni prevod Tolstojevskega dela *Vojna in mir*), lahko nominalno prevede več kot 50 AP, pa kljub temu ne izpolni kriterija 5 samostojnih del. Zato je DSKP predlagalo, da se kriterij števila knjig črta, ker po nepotrebnem zapleta razumevanje kvantitativnih kriterijev.

Glede na to, da predlog ni bil upoštevan, je tu še drug predlog, in sicer ta, da bi bilo kriterija mogoče uporabiti alternativno, po načelu ali-ali: samostojni ustvarjalec z nazivom »Prevajalec iz tujega jezika v slovenski in iz slovenskega v tuj jezik« bi lahko prevedel ali najmanj 5 knjižnih del ali pa knjižna dela v obsegu najmanj 50 AP oziroma 2000 verzov.

- Vrednotenje poklica »urednik / redaktor«: za uredniško in redaktorsko delo ne obstaja posebna nagrada, še posebno pa ne nagrada državnega pomena, zato predlagamo črtanje tega kriterija.

V kolikor določena knjiga dobi nagrado, je ta namenjena prvenstveno avtorju, in to ne pomeni nujno, da je urednik opravil svoje delo dobro. Poznamo primere, ko se je žirija posamezne nagrade morala izrecno ogradi od izvedbe uredniškega dela za nagrajeno knjigo zato, da bi avtorju lahko relevantno podelila nagrado. Po drugi strani pa poznamo tudi izjemne dosežke na področju uredništva, kot je recimo urejanje zahtevnih antologij, kjer je izjemno zavzeto uredniško delo neobhodno potrebno, in lahko terja tudi do desetkrat več časa in truda kot urejanje navadne knjige, a tega predlagana klasifikacija ne upošteva, oziroma ne razlikuje od urejanja navadne knjige. Vrednotenje uredniškega dela je torej slabo diferencirano in slabo pripravljeno, kar je tudi posledica dejstva, da posebno društvo, ki bi pokrivalo omenjeno področje, ne obstaja.

4. Stališče glede uvodnih določb

Vsa tri stanovska društva (DSP, DSKP in DSLK) podpirajo predlog za spremembo uvodne določbe v celoti, ki se glasi kot sledi:

Vrednotenje kriterijev: za obseg največ 30 točk in za kakovost skupaj največ 70 točk (največje možno število točk je 100).

PRAG ZA IZPOLNITEV POGOJA IZJEMNOSTI V OKVIRU POSAMEZNEGA POKLICA JE 71 81 TOČK, pri čemer mora:

~~– izpolniti vseh 30 točk za obseg in~~

– izpolniti najmanj 50 % možnih točk za kriterij obsega in za vsak posamezen kriterij kakovosti.

Če posameznik poda vlogo za pridobitev pravice do plačila prispevkov za več poklicev hkrati, s katerimi je vpisan v razvid samozaposlenih v kulturi, se lahko pri ugotavljanju izpolnjevanja kriterija obsega kriterijev upošteva delovanje samozaposlenega v okviru teh poklicev. Pri tem seštevek vseh točk ne more preseči 30 100 točk (30 točk za obseg in 70 točk za kakovost). ~~Samozaposleni, ki dosega pogoj obsega iz naslova več poklicev, mora za pridobitev pravice izpolnjevati kriterij kakovosti vsaj pri enem specializiranem poklicu, za katerega je zaprosil za pravico.~~

5. Drugi predlogi

5.1. Priporočila za komisije.

DSLK pozdravlja prisotnost kritikov pri podeljevanju pravice do plačila prispevkov za status književnika. Pogoj, kjer so prisotni kritiki, je po novem vreden 30 namesto 10 točk, kar je pozitivno. DSLK pa opozarja, da je ta pogoj še dodatno razširjen na način, da vpliv kritikov ni jasen. Kritike so tako enakovredne priporočilom, zraven pa je dodan še prej ločen pogoj nagrad. Po mnenju DSLK tovrstno združevanje ni smiselno in je bolje imeti več jasnih pogojev namesto enega, ki združuje vse možno. Predlaga, da se pogoja »ocen« in »nagrada« ne združuje, naj bosta torej ločena in da bi bil vsak od njiju vreden 15 točk.

DSP se s tem stališčem ne strinja, saj ne moremo pričakovati, da bo vsak pisatelj in pesnik, vpisan v razvid nujno nagraden, nagrade pa so mnogokrat odvisne tudi od spleta okoliščin. S strani članov DSP se je pojavil predlog, da bi se branost književnega dela štelo pod reference (ne kot absolutni kriterij vrhunskosti, temveč kot eden od možnih argumentov prepoznavnosti).

5.2. Interdisciplinarnost.

DSP je posebej pozorna na interdisciplinarnost kreativnih poklicev – kar je nekaj drugega kot kombiniranje umetniškega dela s podpornim. Strinjamo se, da v 21. stoletju cehovska čistost komajda še obstaja, npr. pisatelji so tudi filmski ustvarjalci in likovni umetniki, glasbeniki so lahko tudi scenaristi, itd.

Stališče DSLK: čeprav je že sedaj delno upoštevana, bi bila lahko še bolj – predlog DSLK bi bil, da se, v kolikor avtor izpolnjuje pogoje za doseganje prispevkov na enem področju, na drugih področjih ne upošteva 100% kvantitativnih pogojev, ampak npr. 50%.

DSP se nagiba k pritrditvi temu predlogu, z opombo, da bi bilo potrebno podatke o interdisciplinarnosti med različnimi poklici na področju knjige šele zbrati in jih natančneje preučiti.

Priporoča pa, naj se komisija ne drži kot pijana plota primarnosti enega in istega poklica. Kadar nekdo ustvarja na treh področjih, je 5 let v prednosti lahko eno, naslednjih 5 let pa drugo področje. Kar pomeni, da bo v obdobju od 2017-2022 ustvarjalec lahko sicer 100% zadostil kriterijem za književnika, v obdobju 2023-2028 pa morda le 50%, vendar bo imel 100% pokritje za režiserja. Tudi s stališča plačila prispevkov to ni sporno, ker vedno zanje zadostuje 100% kritje za en sam poklic, tudi kadar se v razvid vpisuje več poklicev.

5.3. Kritik /Moderator

Pri poklicu »kritik« bi bilo smiselno, da se upošteva tudi dejavnost strokovnega moderiranja literarnih in z literaturo in humanistiko povezanih dogodkov, saj javnost seznanja z vrednostjo področja in vpliva na širjenje kvalitetne bralne kulture in se družbi približuje poleg pisne besede tudi skozi živo obliko. Poleg tega se javni odziv mnogokrat dogaja na ravni ocenjevanja dogodkov, manj pa ocenjevanja kritikov samih. Obstajajo seveda kritiki, ki se večinoma izražajo pisno, vendar so tudi taki, ki so izjemno delavni v smislu javnega nastopanja. Tako javni nastopi ne bi smeli biti nujni pogoj za obseg, lahko pa to predstavlja

dodatno težo pri referencah. DSLK predlaga, da se ta dejavnost prišteje pod kategorijo "profesionalni prispevek na področju ter pomen dela za razvoj in uveljavitev poklica". Gre namreč za dejavnosti, s katerimi kritiki izobražujejo in seznanjajo javnost o pomenu stroke, ter jo hkrati približujejo družbi.

Glede na to, da je v razvidu že obstajal poklic »Moderator« bi bilo potrebno jasneje opredeliti, ali se te dejavnosti sedaj upoštevajo pod dejavnostjo kritika, saj jih je le redko mogoče uvrstiti pod dejavnost »napovedovalec/voditelj« v RTV medijih, čeprav vodenje dogodkov v živo nemalokrat služi tudi vsebinam, ki se kasneje pojavijo v RTV medijih. DSLK se zaenkrat ne nagiba k zahtevi po dopolnitvi v klasifikaciji, vendar se dovolj široka debata med kritiki na to temo še ni razvila.